



**VALINNAISINEOPAS**  
**Aleksis Kiven peruskoulu**

## Hyvä kotiväki!

Oppaassa kerrotaan eri valinnaisainevaihtoehdoista 8. ja 9. kouluvuotta varten.

Oppilas valitsee valinnaisaineita yhteensä kuusi tuntia. Valinnaisaineet valitaan 8. ja 9. kouluvuotta varten. 8. luokalla oppilaan on valittava yksi taito- ja taideaine, joka jatkuu myös 9. luokalla. 8. luokalla valitaan vielä toinen valinnaisaine, joka sekoin voi olla taito- ja taideaine tai muu valinnaisaine, ja myös tämä valinnaisaine jatkuu 9. luokalla. Oppilas valitsee lisäksi yhden valinnaisainevalinnan vielä 9. luokkaa varten.\*

\*Jos oppilaalla on alaluokilla alkanut ylimääräinen vieras kieli (saksa/ranska/espanja), oppilas voi valita neljä tuntia valinnaisainetta – yhden 8. luokalla alkavan ja yhden 9. luokalla alkavan - ylimääräisen vieraan kielen tunnit otetaan 8. luokan valinnaistuntikiintiöstä.

\*Jos oppilas opiskelee kuvataideluokalla, oppilas on jo 8. luokan valinnat tehnyt (painotettu kuvataide) ja oppilas valitsee valinnaisaineen 9. luokalle.

\*Jos oppilas opiskelee kuvataideluokalla ja opiskelee vielä ylimääräistä vierasta kieltä, oppilas ei valitse valinnaisaineita.

Valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden opetusta ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta. Kaikki valinnaisaineet arvioidaan numeroin.

Yhteisinä pakollisina aineina päättyvät 7. luokan jälkeen kuvataide (paitsi painotetussa kuvataiteessa opiskelevilla oppilailla), musiikki, kotitalous ja käsityö. 7. -luokan kevään numero näistä aineista jää jo päättötodistukseen, jollei aine jatku valinnaisena oppiaineena, jolloin valinnaisaineen arvosana vaikuttaa päättöarviointiin.

Valinnaisaineista B2-kieli lasketaan lukuaineisiin lukioon pyrittäessä.

Valittavana:

- B2-kieli (ranska, saksa, espanja, venäjä)
- Tutustu tieteeeseen
- Ilmaisutaito
- Kirjallinen ilmaisu
- Kotitalous
- Kuvataide
- Liikunta
- Musiikki
- Tekninen työ
- Tekstiilityö
- Tietotekniikka

Oman luokan luokanvalvoja käy oppilaiden kanssa valinnaisaineprosessin läpi oman luokan tunnilla.

## 1. Tietotekniikka ja media

### Tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on tutustuttaa oppilas keskeisiin tietotekniikan osa-alueisiin ja antaa monipuolinen kuva tietokoneesta työvälineenä, lisätä tietotekniikan harrastuneisuutta ja auttaa oppilaita hyödyntämään tietotekniikassa omaksuttuja tietoja ja taitoja muun muassa muiden aineiden opiskelussa. Tietotekniikan opiskelu antaa valmiudet ymmärtää ohjelmistojen rakenteiden samankaltaisuutta. Tavoitteena on antaa valmiuksia omatoimiseen opiskeluun ja myöhempään tietojen ja taitojen soveltamiseen jatko-opinnoissa.

Oppilas oppii hakemaan omatoimisesti tietoa Internetistä ja suhtautumaan saamaansa tietoon sekä avoimesti että kriittisesti. Oppilas ymmärtää tiedon luotettavuuden merkityksen vertailemalla asiaa eri lähteistä ja oppilas oppii lähdekriittiseksi. Oppilas ymmärtää käsitellyn ja käsittelemättömän kuvan erot ja niiden erilaiset käyttötarkoitukset. Oppilas käyttää eri viestintämuotoja ja luo sopivia sisältöjä riippuen siitä, mille kohderyhmälle sisältö on suunnattu, missä ja miten sisältö julkaistaan. Lisäksi oppilas ymmärtää, mitä tekijänoikeudella tarkoitetaan ja millaisin oikeuksin muiden tuottamaa materiaalia voi käyttää omassa töissään ja julkaisuissaan. Oppilas oppii ymmärtämään myös tietoturvan merkityksen.

### Oppisisällöt ja tavoitteet

- Tutustutaan tietokoneen rakenteeseen ja komponentteihin.
- Opetellaan käyttämään erilaisia pilvipalveluita sekä kulloinkin käytössä olevia verkkoresursseja.
- Internet tiedon haun ja viestinnän välineenä: lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat (muun muassa CC-merkinnät tai vastaavat merkinnät).
- Lähteiden merkitseminen.
- Tiedon tuottaminen ja sen julkaiseminen: eri julkaisu- ja esitysmuodot.
- Joidenkin tekstinkäsittely- ja taulukkolaskentaohjelmien käyttö.
- Videoiden kuvaamista ja niiden editointia.
- Tutustutaan joihinkin yleisimpiin tallennusformaatteihin ja niiden käyttötarkoitukseen sekä merkitykseen tieto- ja viestintäteknologiassa.
- Valokuvaaminen ja kuvien muokkaus jollakin kuvankäsittelyohjelmalla.
- Ohjelmistojen rakenteen ja tietokoneen toiminnan ymmärtäminen esimerkiksi tutustumalla HTML-kielen perusteisiin, JavaScriptin alkeisiin, robotiikkaan tai pelialustoihin (esim. Scratch ja Kodu).

Ensi sijalla ovat oppilaskeskeiset työtavat; oppilaat tottuvat itsenäiseen ja oma-aloitteiseen työskentelyyn sekä harjaannuttavat ryhmätyöskentelytaitoja, vastuunjakamista ja vastuunottamista niin itsenäisessä työskentelyssä kuin myös osana ryhmää.

### Arviointi

Arviointi perustuu siihen, kuinka hyvin oppilas suoriutuu tiedollisista ja taidollisista sisällöistä. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan tuntityöskentely ja taito suunnitella sekä toteuttaa omaa työskentelyä.

## 2. Tekstiilityö

### Tavoitteet

Muoti ja vaatetus -valinnaisaineen tavoitteena on syventää käsityön osaamista vaatetuksen osalta.

### Oppisisällöt ja työtavat

Kurssilla tutustutaan muotiin mm. erilaisten suunnittelijoiden ja muotivirtausten näkökulmista. Lisäksi suunnitellaan oma vaatemallisto ja valmistetaan osia siitä eri tekniikoilla. Kurssilla kehitetään oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

### Arviointi

Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja.

Oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon työtapojen valinnassa. Oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Arviointi perustuu kokonaiseen käsityön prosessiin, sen tavoitteisiin ja kriteereihin sekä opiskelun aikana tehtyyn jatkuvaan arviointiin ja dokumentointiin. Oppilaille annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa edistymistään ja kannustetaan omien vahvuuksien ylläpitämiseen sekä kehittymässä olevien taitojen hallitsemiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan. Kurssin arviointi vaikuttaa emoineen arvosanaan.



## 3. B2-kieli (espanja, ranska, saksa, venäjä)

Tuleva maailmankansalainen, haluatko oppia ymmärtämään vieraita kulttuureja ja pärjäämään kielitaidollasi ympäri maailmaa?

Saksa: Tule opiskelemaan Euroopan puhutuinta kieltä! Saksan kieli avaa monta ovea Euroopan työmarkkinoilla ja lisäksi se on portti Keski-Euroopan kulttuuriin. Deutsch macht Spaß!

Ranska: Bonjour! Ranska on todellinen maailman kieli. Sitä puhutaan kaikissa viidessä maanosassa. Ranskan avulla opit helposti sukulaiskieliä espanjaa, portugalia ja italiaa. Ranska on myös taiteen, muodin, herkkutunnon, matkailun ja diplomatian kieli. Ranskan kielen taidolla erotut joukosta!

Espanja: ¡Hola, buenas! Espanja on äidinkielenään puhuvien perusteella maailman toiseksi puhutuin kieli, jonka taitajia on yli 500 miljoonaa. Lisäksi se on 20 maan virallinen kieli sekä yksi YK:n ja EU:n virallisista kielistä. Tule siis hankkimaan menolippu mielenkiintoiseen ja monipuoliseen espanjankieliseen maailmaan. ¡Bienvenidos! Tervetuloa mukaan iloiseen joukkoon!

Venäjä: Venäjän opiskelu on hauskaa! Venäjän kieli on avain rikkaaseen venäläiseen kulttuuriin: musiikki, kirjallisuus ja taide avautuvat aivan uudella tavalla, jos osaat venäjää. Kyrilliset aakkoset on helppo oppia, muutamia sanojakin osaat jo valmiiksi: метро (metro), такси (taksi). Venäjää opiskellaan rauhallisesti ja rennosti: "Tishe edesh, dalshe budesh" eli hyvää hiljaa tulee!

### Tavoitteet

Tavoitteena alkeiskielitaito, jolla selviää jokapäiväisissä tilanteissa ja joka luo pohjan jatko-opiskelulle.

Opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kielellistä päättelykykyä niin kieliopin kuin tilanteisiin sopivan kielenkäytönkin suhteen. Kielitaidon ohella tavoitteena on kasvattaa kulttuurin tuntemusta ja oppilaan kielenopiskelutaitoja.

### Oppisisällöt

Tunneilla harjoitellaan kielen eri osa-alueita: ääntämistä, kuullunymmärtämistä, suullista ja kirjallista ilmaisuja. Opetus painottuu jokapäiväisen elämän arkisiin kielenkäyttötilanteisiin, kuten tutustumiseen, kaupassa käyntiin ja ravintolassa asiointiin. Oppilas oppii myös tuntemaan kielialueen kulttuuria, tapoja, perinteitä ja ruokakulttuuria.

### Työtavat ja arviointi

Monipuoliset työtavat, joissa hyödynnetään pari- ja ryhmätöitä, toiminnallisuutta ja pelillisyyttä. Pääpaino aluksi puhumiseen totuttelussa, vähitellen myös kirjallinen viestintä tulee mukaan.

ppimista arvioidaan monin eri tavoin, myös itsearvioinnin keinoin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet ja se voi olla sekä kirjallista että suullista. Myös tuntityöskentely on osa arviointia.



## 5. Kotitalous

### Tavoitteet

Kotitalouden opiskelu pohjautuu käytännön toimintaan ja työskentelyssä korostuvat yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot. Valinnaisen kotitalousopetuksen tehtävänä on laajentaa ja syventää 7lk:lla opittuja tietoja ja taitoja elämänhallintaa ajatellen.

### Oppisisällöt

Valinnaisessa kotitaloudessa keskeisimpinä sisältöinä perehdytään arkeen ja juhlaan suomalaisen kuin kansainvälisenkin ruoka- ja tapakulttuurin kautta. Ruoka- ja tapakulttuurien tuntemusta harjoitetaan esimerkiksi ruoanvalmistustehtävien ja tiedonhankinnan kautta.

### Arviointi

Työtaidoista arvioidaan käytännön taitoja, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja sekä tiedonhallintataitoja. (Valinnaisen kotitalouden voi myös valita opiskeltavaksi pelkästään 9. luokalle.)



## 6. Tekninen työ

### Tavoitteet

Opiskelun tavoitteena on oppia hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ideoinnista suunnitteluun ja toteutukseen. Opiskelussa painottuvat puu- ja sähköteknologiaan liittyvien tietojen ja käytännön taitojen syventäminen. Tavoitteena on myös kehittää käsityöllistä tarkkuutta sekä pitkäjänteisyyttä erilaisten projektien parissa.

### Oppisisällöt

Opiskelua ohjaavat erilaiset aihepiirit, joiden puitteissa tutustutaan sähköoppiin, koneelliseen puuntyöstöön, erilaisiin liitostekniikoihin ja koristeveistoon. Valmistetaan esim. puurunkoisia valaisimia, pieniä huonekaluja sekä tarve- ja koriste-esineitä.

### Työtavat ja arviointi

Työtapana teknisessä työssä korostuu itsenäinen ideointi työskentely. Oppilasprojektit suunnitellaan ja toteutetaan omatoimisesti opettajan avustuksella. Oppilaan oma aktiivisuus, vastuulliset ja turvalliset työskentelytavat sekä avoin asenne käsillä tekemistä kohtaan ovat arvioinnissa merkittävässä roolissa.



## 9. Ilmaisutaito

Pitkä ilmaisutaito: opiskellaan kaksi tuntia viikossa kahdeksännellä ja yhdeksännellä luokalla.  
Lyhyt ilmaisutaito: opiskellaan kaksi tuntia viikossa yhdeksännellä luokalla.

### Tavoitteet

Ilmaisutaidon tavoitteena on kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyökykyä, lisätä omaa ilmaisurohkeutta ja esiintymisvalmiutta, tutustua teatterin maailmaan sekä oppia ymmärtämään ja vastaanottamaan teatteritaidetta. Ilmaisutaito sopii valinnaisaineeksi kaikille, jotka pitävät esiintymisestä tai haluavat kehittää omaa esiintymisrohkeuttaan tai -taitoaan. Oppilaat saavat vaikuttaa kurssin sisältöön.

### Työtavat ja oppisällöt

Työskentely aloitetaan pienillä harjoituksilla, joita tehdään pareittain ja ryhmissä. Aluksi keskitytään ryhmän toimintaan ja yhteishengen luomiseen tutustumis-, aisti- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Omaa ilmaisua kehitetään mm. erilaisten keho-, liike- ja äänenkäyttöharjoitusten avulla. Tunneilla tehdään myös improvisaatio- ja tunnetilaharjoituksia ja tutustutaan näytelmän rakenteeseen sekä ohjaajan työhön. Ryhmän toiveiden mukaan voidaan myös tutustua esimerkiksi naamionäyttelemiseen ja tehdä esityksiä koulun tilaisuuksiin. Voidaan myös tutustua klassikkonäytelmiin draamaprosessien avulla. Lukuvuoden aikana voidaan tehdä ryhmän toiveiden mukaisesti esityksiä esimerkiksi improvisaatioharjoitusten tai valmiin käsikirjoituksen pohjalta.

### Arviointi

Arviointiin vaikuttavat muun muassa osallistumisinnostus, aktiivisuus, ryhmätaidot ja yrittäminen.

## 10. Valinnaisliikunta

Valinnaisliikunnan tavoitteena on ylläpitää ja kehittää omaa fyysistä ja henkistä hyvinvointia sekä monipuolistaa liikunnan lajituntemusta ja harrastamista. Valinnaisliikunta kaksinkertaistaa joka viikkoisen koululiikunnan määrän ja tukee näin tavoitetta kehittää motorisia taitoja sekä lisätä säännöllisen liikunnan harrastamista.

### Työtavat ja oppisällöt

Liikuntamuodot suunnitellaan mahdollisimman monipuoliseksi. Valinnaisliikunnassa pyritään yksilöllisempään ohjaukseen kuin perusliikunnan opetusryhmissä. Pääpaino on palloilulajeissa vuodenajat ja liikuntaympäristö huomioiden.

### Arviointi

Valinnaisliikunnassa eri liikuntamuotojen aktiivinen kokeileminen ja harjoittelu korostuvat. Lisäksi vastuullinen toiminta oppimistilanteissa, niin ryhmässä kuin itsenäisesti, on osa arviointia. Valinnaisliikunnan arviointi kuuluu osana perusliikunnan arviointia. Oppilas saa näin lisämahdollisuuden osoittaa liikunnallista osaamistaan ja työskentelytaitojaan.



## 11. Kuvataide

### Tavoitteet

Kuvataiteen opiskelun tärkeimpiä tavoitteita on luovuuden ja taiteellisuuden kehittäminen, oman vahvan ilmaisun ja persoonallisen tyylin löytäminen kasvavan itsetuntemuksen kautta. Kuvataide tunnit auttavat nuorta tuntemaan itseään paremmin ja käsittelemään mieltä askarruttavia asioita. Kuvataide on yleissivistävä oppiaine ja sen opiskelun nuori kokee myös rentouttavaksi.

- \* Kuvailmaisua syvennetään ja kehitetään sekä tuttujen että uusien tekniikoiden kautta
- \* Opitaan tulkitsemaan ja käyttämään taide- ja viestinnän kuvia
- \* Tutkitaan ympäristöä ja arkkitehtuuria kuvallisin keinoin
- \* Perehdytään taiteen eri ilmaisukeinoihin ja tyyliin sekä muotoilun prosessiin
- \* Opetellaan kuvataiteen käsitteistöä ja taidehistoriaa

### Työtavat

Yksilöllistä työskentelyä ja ryhmitöitä. Työskentelyyn pyritään lisäämään pitkäjänteisyyttä ja luovan prosessin vaiheita ideasta valmiiseen työhön. Taiteilijoihin ja taiteeseen tutustutaan taidehistorian ja näyttelykäyntien kautta.

### Oppisisällöt

Kuvataide valinnaisaineena 8. ja 9. luokalla Kaksi vuotta kestävä valinnaisaine sisältää keskeisten kuvataiteen perustekniikoiden monipuolista harjoittelua ja kokeilua. Aiheiden kautta opitaan kuvataiteen perustaitoja kuten värien käyttöä, sommittelua sekä muodon ja tilan kuvaamista.

Keskeisiä tekniikoita erilaisin aihein:

8 lk.

- PIIRUSTUS
- MAALAUUS (mm. akryylimaalauus)
- TAIDEGRAFIikka (kohopaino, linokaiverrus)
- MUOTOILU JA RAKENTELU, KUVANVEISTO
- GRAAFINEN SUUNNITTELU
- DIGIKUVAUS

9 lk.

- PIIRUSTUS
- MAALAUUS (mm. öljyvärimaalaus)
- TAIDEGRAFIikka (syväpaino, kuivaneulatekniikka)
- MUOTOILU JA DESIGN
- GRAAFINEN SUUNNITTELU
- DIGIKUVAUS

## 12. Kirjallinen ilmaisu

### Tavoitteet

Kirjallisen ilmaisun opiskelussa tavoite on kehittyä kirjoittajana ja tutustua monenlaisiin kirjallisuudenlajeihin itse niitä kokeilemalla. Samalla harjoitellaan myös palautteen saamista ja antamista. Kirjallinen ilmaisu sopii valinnaisaineeksi kaikille, joita kirjoittaminen kiinnostaa ja jotka haluavat kehittää itseään kirjoittajina.

### Työtavat ja oppisisällöt

Tunneilla tehdään mieli- ja kielikuvaharjoituksia, aistiharjoituksia ja vertausharjoituksia. Kuvien, musiikin ja muiden virikkeiden pohjalta kirjoitetaan tarinoita, henkilökuvauksia sekä näkökulmaharjoituksia. Harjoitellaan vuoropuhelun kirjoittamista sekä erilaisten kerrontatekniikoiden käyttöä. Kirjoitetaan satuja, novelleja, fantasiaa, jännitystä, romantiikkaa jne.

Kokeillaan erilaisten kielellisten sekä kerrontateknisten valintojen vaikutusta tekstiin. Proosan lisäksi perehdytään lyriikkaan kirjoittamalla runoja, kuvarunoja, kokeilevaa runoutta tai esimerkiksi rock-lyriikkaa. Ryhmän niin toivoessa tutustutaan myös lehtityöhön ja draaman kirjoittamiseen.

Tunneilla harjoitellaan myös palautteen antamista ja omia tekstejä muokataan eteenpäin palautteen pohjalta.

Kirjallisen ilmaisun lopputyönä on oman novellin tai runosikermän kirjoittaminen. Teksteistä kootaan ryhmän oma julkaisu. Ryhmäläiset voivat itse vaikuttaa opintojen sisältöihin ja painoituksiin. Opintoretkeä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

### Arviointi

Arviointi perustuu oppilaan osallistumiseen, aktiivisuuteen, teksteihin ja niiden omaperäisyyteen. Kehittyminen kirjoittajana ja innostuneisuus otetaan arvioinnissa huomioon.

Kuvataide valinnaisaineena vain 9. luokalla

Vuoden kestävä valinnaisaine 9. luokalla sisältää keskeiset 8-9 luokan tekniikat ja aiheet. Aiheiden kautta kerrataan kuvataiteen perustaitoja kuten värien käyttöä, sommittelua sekä muodon ja tilan kuvaamista.

Keskeisiä tekniikoita erilaisin aihein:

9 lk.

- PIIRUSTUS (lyijykynä, tussi, pastelli)
- MAALAUUS (värioppi, peiteväri, akryyli- ja/tai öljyväri)
- GRAAFINEN SUUNNITTELU
- TAIDEGRAFIikka (linokaiverrus ja/tai kuivaneulatekniikka)
- MUOTOILU JA DESIGN

### **Arviointi**

Oppilas saa jokaisen tehtävän toteuttamisen yhteydessä opettajalta suullista palautetta ja usein myös koko ryhmältä. Syys- ja kevätlukukauden lopussa oppilaalle annetaan numeroarviointiin tueksi myös suullinen palaute taiteellisesta kehitymisestä. Oppilas suorittaa myös itsearviointia.

